

Jong geleerd, OUD GEDAAN!

WAT IS INTERGENERATIONEEL LEREN?

'We spreken van intergenerationeel leren als verschillende generaties met elkaar samenwerken om kennis en vaardigheden te verwerven. Belangrijk aspect hierbij is dat het wederzijds is: kinderen leren van ouderen én andersom. Door intergenerationele activiteiten te ondernemen, leer je met, van en over elkaar, waardoor er meer wederzijds respect en betrokkenheid ontstaat.'

WAAROM IS HET BELANGRIJK DAT JONGE KINDEREN OMGAAN MET SENIOREN?

'Uit onderzoek blijkt dat generaties steeds minder met elkaar verbonden zijn. Dit kan verschillende oorzaken hebben. Zo kunnen kinderen relatief ver van hun opa en oma vandaan wonen waardoor er weinig contact is. Ook komt het vaak voor dat senioren die in een verzorgingshuis wonen nog amper kinderen zien. Terwijl jonge kinderen veelal alleen omgaan met leeftijdsgenootjes op peuterspeelzalen, dagcentra, scholen en/of bso's. Dat zorgt ervoor dat generaties steeds meer gescheiden leven. Daardoor missen jonge kinderen talloze leermomenten. Denk aan het delen van tradities en rituelen, verhalen over de (lokale) geschiedenis en het ontwikkelen van nieuwe competenties (zoals koken of tuinieren). IGL-projecten dragen eraan bij dat generaties weer in contact komen met elkaar, bijvoorbeeld door samenwerkingen tussen verzorgingshuizen / buurthuizen en kinderopvangcentra / bso's.'

WAT LEREN DE KINDEREN VAN HET CONTACT MET OUDEREN?

'Heel veel. In de eerste plaats alleen al het omgaan met oudere mensen, of dit nu om hun eigen opa en oma gaat of om senio-

Heb jij wel eens gehoord van intergenerationeel leren (IGL)? Deze best lastig uit te spreken term betekent dat generaties – jong en oud – een boel van elkaar kunnen leren. Zo blijkt uit onderzoek dat senioren die activiteiten ondernemen met jonge kinderen hoger scoren op beweeglijkheid en een goed humeur. Maar wat zijn de pluspunten van IGL voor jonge kinderen? We vragen het aan Giulia Cortellesi en Margaret Kernan van Together Old and Young (TOY).

TEKST WEIJA STEFFENS ILLUSTRATIE ADOBESTOCK

'OMGAAN MET OUDEREN BEVordert DE SOCIALE ONTWIKKELING'

Bij Kanteel Kinderopvang in Den Bosch doen de peuters en kleuters activiteiten met opa's en oma's uit het verzorgingshuis. Van samen eten tot bewegen!

Clustermanager Kelly Libregts: 'Onze drie locaties zitten in een wijk waarin verschillende generaties uit verschillende culturen wonen. Wij vinden

het belang-

rijk een

verbinden-

de rol op

ons te ne-

men. Tijd-

4Kids zit

zelfs in een

verzorgingshuis, dus dan ontkom je

er niet aan die verbinding aan te

gaan. Zeker als je weet dat veel ou-

deren kampen met eenzaamheid.

Daarnaast vinden wij het voor de

ontwikkeling van kinderen belangrijk

dat zij in contact komen met oude-

ren. Niet elk kind heeft een opa of

oma die ook nog eens dicht in de

buurt woont. Door ze met senioren

te laten omgaan, krijgen ze respect

voor oudere mensen en leren ze

'Zo krijgen ze respect voor oudere mensen en leren ze behulpzaam te zijn'

behulpzaam te zijn. Wij doen best veel activiteiten met senioren. Zo gaan iedere donderdag vijf kinderen van Tijd4Kids lunchen met de bewoners in het restaurant van het verzorgingshuis. De kinderen zitten dan tussen de ouderen in en eten gezellig samen een boterham. Op maandag en dinsdag gaan een paar kindjes samen met de senioren bewegen, onder leiding van een student van de sportopleiding. Vaak rollen ze met ballen naar elkaar. Iedereen geniet

dan zicht-

baar. De

peuters en

kleuters van

Kindcen-

trum De

Haren gaan

een keer

per twee weken op visite in een verzorgingshuis. Tijdens dat bezoektje is er geen vast programma, we haken in op wat er gebeurt. De kinderen nemen vaak iets mee. Blokken of een pop. Het is geweldig om te zien hoe ouderen genieten van de aanwezigheid van jonge kinderen. En ook de kleuters zijn altijd enthousiast. Vaak willen ze na een uurtje spelen, bewegen of lunchen niet

weg!

GRATIS TOY-TRAINING

TOY biedt twee keer per jaar een gratis online cursus aan. Voertaal is Engels. De volgende cursus start op 14 oktober. Om je aan te melden of voor meer informatie ga naar: www.toyproject.net/project/toy-online-course/.

Ana del Barrio, TOY-trainer in Nederland, geeft parallel aan de online cursus (tegen betaling) face to face workshops in het Nederlands die dieper ingaan op de inhoud van de cursus. Ook kan zij je helpen bij het ontwikkelen van een IGL-projectplan.

Kijk voor meer informatie over voorbeelden van IGL-projecten op: www.toyproject.net of www.icdi.nl.

ren in een verzorgingshuis. Ze leren over burgerschapswaarden zoals respect hebben, beleefd en behulpzaam zijn. En natuurlijk kunnen senioren jonge kinderen verschillende levenslessen meegeven. Ze hebben zoveel ervaring, op allerlei gebied. De ene oudere zal dol zijn op zingen en is goed in muziek maken, de ander heeft bijvoorbeeld jarenlang een moestuin gehad en kan van alles vertellen over zaaien en oogsten.'

WELKE ACTIVITEITEN KUNNEN KINDERDAGVERBLIJVEN ORGANISEREN?

'Het is ontzettend gezellig en leerzaam als jonge kinderen en senioren ervaringen

kunnen delen door samen momenten door te brengen. Je kunt het beste klein en eenvoudig beginnen. Nodig een opa of oma uit die een boekje komt voorlezen of één keer per week verhalen aan de kinderen vertelt. Of kies voor een wekelijks tuinproject waarbij senioren en jonge kinderen samen in de moestuin werken. In een bekend en succesvol IGL-project brengen jonge kinderen een wekelijks bezoek aan een nabijgelegen verzorgingshuis. Jong en oud kunnen samen kletsen, iets drinken en samen iets ondernemen. Zorg dat je bij het opstarten van een IGL-project rekening houdt met factoren als: kunnen jong en oud op dezelfde hoogte zitten en communiceren, zijn er zowel

rustige als energieke activiteiten opgenomen in het programma en zijn er voldoende materialen aanwezig (spelletjes, blokken, kleurboeken)? Verder is het belangrijk dat zowel de kinderen als de ouderen niet te moe zijn.'

HOE KUN JE DIE SAMENWERKING ALS KINDEROPVANGCENTRUM / BSO AANGAAN?

'Je kunt de samenwerking zoeken met verzorgingshuizen, organisaties die werken met ouderen, buurtcentra en/of vrijwilligersorganisaties in de omgeving. Het beste kun je van tevoren de behoeften en wensen van beide generaties inventa- >

'OP VISITE ZIJN, IS EEN FEESTJE VOOR IEDEREEN'

De peuters en kleuters van ZO Kinderopvang in Tholen gaan iedere week een uurtje op visite bij dementerende senioren.

Adjunct-locatiemanager Barbara Hensen: 'We gaan al zeven jaar op visite bij de senioren. Een feestje voor de kinderen! Ze mogen uit een andere beker drinken, krijgen koekjes en heel veel onverdeelde aandacht. Als we zeggen: 'We gaan naar de opa's en oma's' rennen ze gelijk naar de kapstok om hun jas aan te trekken. Sommige kinderen vinden het in het begin spannend. Willen ze echt niet mee, dan hoeft het niet. Het mooie is dat na verloop van tijd vaak een band ontstaat tussen de twee generaties. Sommige kinderen hebben een favoriete 'opa' of 'oma' en kruipen daar gezellig bij op schoot voor een

knuffel. In overleg met het verzorgingshuis hebben we een vaste indeling van het bezoekuurtje, zodat de kinderen én ouderen weten waar ze aan toe zijn. We beginnen met een kopje koffie en een beker ranja. Dan ontstaan al de eerste gesprekjes. Over de mooie jurk die een kind aan heeft, of over het weer: alledaagse dingetjes. Daarna zingen we liedjes van toen en nu, van *Onder moeders paraplu* tot *De wielen van de bus*. Of we doen simpele spelletjes of maken een knutselwerkje. Alles zittend aan tafel, veel senioren zitten in een rolstoel of zijn slecht ter been. Het is geweldig om te zien hoe de kinderen omgaan met de ouderen. Ze helpen waar nodig, zijn lief en beleefd. Ook leren ze sociale gewoonten als handen schudden en groeten, samenwerken en delen, luisteren naar en praten met elkaar. Dat is een absolute meerwaarde voor hun ontwikkeling.'

riseren en activiteiten daarop aanpassen. Bedenk ook voor je start welke activiteiten het beste werken voor alle leeftijden. En slaan ze onverhoopt niet aan, sta dan open voor verandering. Juist de dingen die onverwachts gebeuren – alledaagse gesprekjes tussen ouderen en kinderen, een senior die spontaan begint te zingen – maken van IGL-projecten een feestje! <

PUNTJE VAN PONT

Wat een perfecte combinatie!

Ontwikkelingspsycholoog Steven Pont geeft elk nummer zijn visie bij een van de pedagogische artikelen in Kinderopvang.

Jaren geleden liep ik door de rijstvelden van Vietnam. Ik ging even zitten en langs mij heen liep een oud Vietnamees opaatje, samen met zijn kleinzoon. Het jongetje bleef steeds staan bij elk takje en kevertje dat hij zag om het van dichtbij te onderzoeken. Opa hield dan zijn pas in en liet het ventje zijn gang gaan. En ineens besepte ik dat ze in het leven dezelfde snelheid hadden. De man was aan het eind van zijn drukke leven en het jongetje ging dat nog tegemoet, maar nu hadden ze allebei precies hetzelfde tempo. Ze hadden allebei namelijk zeeën van tijd en de opa zette dat om

in zijn geduld, zijn kleinzoon in exploratie van de omgeving. Allemachtig, dacht ik, wat een perfecte combinatie!

Ik hoorde ooit iemand zeggen dat grootouders en kleinkinderen het zo goed met elkaar kunnen vinden omdat ze dezelfde 'vijand' hebben, daarbij doelend op de ouders. Dat gaat wat ver natuurlijk en is ook wat negatief gesteld, maar als je het van de positieve kant bekijkt betekent het dat heel veel nut heeft om die twee generaties met elkaar dingen te laten doen.

Bij ons in Nederland lopen opa's natuurlijk niet meer zo vaak urenlang met hun

kleinzoon over de dijk en dus moeten we het gewoon wat meer organiseren. Het grappige is dat als ik nu wel eens mensen spreek over intergenerationeel leren, er wordt gedacht dat dat vooral goed is voor de ouderen. Dat de kinderen dus een soort medicijn zijn tegen van alles en nog wat. Maar nee dus, het is ook juist echt goed voor de kinderen zelf. Het mes snijdt werkelijk aan twee kanten. Dus deze tendens verdient het om een blijvertje te worden. In ieder geval totdat ook wij weer met onze kleinkinderen urenlang over een dijk kunnen slenteren.